

ΝΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑ

Φ Ρ Ο Ν Τ Ι Σ Τ Η Ρ Ι Α

ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ 21 & ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ, Π. ΦΑΛΗΡΟ

ΤΗΛ-ΦΑΧ: 210 9851164, www.neapaideia.edu.gr , E-mail: info@neapaideia.edu.gr

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Α΄) ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Β΄)

ΤΡΙΤΗ 22 ΜΑΙΟΥ 2012

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A1.** Στο δοκίμιο με τίτλο <<ΟΙ ΑΡΕΤΕΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ>> ο Ε.Μ. Παπανούτσος πραγματεύεται την άρρηκτη σχέση λόγου και τρόπου έκφρασης. Αρχικά επιβεβαιώνει το διπλό νόημα της λέξης <<λόγος>> κατά την αρχαιότητα. Αποδέχεται την άποψη ότι ο λόγος μαρτυρά στοιχεία της προσωπικότητας του ανθρώπου όσο κι αν οι θιγόμενοι δεν το παραδέχονται. Τέλος, τονίζει ότι ο ακριβής και σαφής λόγος εξαρτάται τόσο από βιολογικούς παράγοντες όσο και από το επίπεδο αγωγής, η οποία έχει καταλυτική σημασία για τη διάπλαση της προσωπικότητας.
- B1.** Η φράση αυτή θα χρησιμοποιηθεί ως θεματική περίοδος της παραγράφου και εν συνεχεία θα την αναπτύξουμε με έναν από τους τρόπους ανάπτυξης παραγράφων. Επειδή η φράση είναι μεγάλη μπορούμε να δημιουργήσουμε μία νέα πρόταση που να εμπεριέχει το κύριο νόημα της δοθείσας φράσης. Προτείνεται τρόπος ανάπτυξης με αιτιολόγηση. Θα εξηγήσουμε, δηλαδή, γιατί και πώς συμβαίνει αυτό. Απαραίτητη η παράθεση τεκμηρίων (κυρίως παραδειγμάτων) για να αποδείξουμε την ισχύ των λεγομένων μας. Εναλλακτικά μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και συνδυασμό τρόπων ανάπτυξης (αιτιολόγηση – παραδείγματα).
- B2.** Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί ως τρόπο πειθούς την επίκληση στην αυθεντία. Ως αυθεντία επικαλείται τον Πλάτωνα για να αποδείξει τη διττή σημασία της έννοιας <<λόγος>>. Σημείωση: επειδή η αυθεντία αποτελεί τεκμήριο θα μπορούσε εναλλακτικά να απαντήσουμε ότι χρησιμοποιεί και επίκληση στη λογική.

B3. α. εκφράζεται – δηλώνεται, επικοινωνεί
θάρρος – τόλμη, ρώμη, πυγμή
κύριο – βασικό, ουσιαστικό
αποφασιστική – καίρια
παρέχουν – προσφέρουν, δίνουν

β. άστοχο – πετυχημένο, εύστοχο
κρύψει – εμφανίσει
φτώχεια – πλούτος
σωματικές – ψυχικές, πνευματικές
φυσικό – χημικό, τεχνητό, επίκτητο

B4. Η αγωγή μέσω των φορέων της, καταλυτικός παράγοντας διαμόρφωσης της προσωπικότητας.

Γ1. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο

Στοιχεία άρθρου: Επικαιρικός χαρακτήρας, σχολιασμός, τυπική σύνταξη, απρόσωπος και αντικειμενικός τόνος, αναφορική λειτουργία της γλώσσας, τίτλος, λογική οργάνωση των ιδεών, αποδεικτικός χαρακτήρας (χρήση πειθούς).

Τίτλος: “ Η γλώσσα των νέων ”.

Πρόλογος: Αναφορά στο θέμα και στα δύο ζητούμενα. Επειδή έχει επικαιρικό χαρακτήρα θα πρέπει να γράψουμε το επίκαιρο γεγονός που αποτέλεσε αφορμή για να γράψουμε το άρθρο (π.χ. η δημοσίευση μιας έρευνας, η συζήτηση για εκπαιδευτική μεταρρύθμιση κ.ά.).

Α' ενότητα: Λόγοι που οι νέοι χρησιμοποιούν με αυτόν τον τρόπο τη γλώσσα

Β' ενότητα: Παράγοντες καταλυτικοί στην καλλιέργεια της γλώσσας των νέων

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΣΤΗΝ Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Σχόλιο: στη διατύπωση του α' ζητουμένου υπάρχει σύγχυση. Πρέπει να καταγράψουμε τους λόγους τους οποίους αντιλαμβανόμαστε εμείς παρατηρώντας τους νέους κριτικά ή πρέπει να εξηγήσουμε τη στάση / συμπεριφορά των νέων;

Στην πρώτη περίπτωση οι λόγοι είναι ποικίλοι και κυρίως εξωτερικοί (ευθύνη εκπαιδευτικού συστήματος, οικογένειας, ΜΜΕ, ξενομανία, ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη, κυριαρχία νόθης ψυχαγωγίας, κρίση ηθικών αξιών).

Στη δεύτερη περίπτωση οι λόγοι περιορίζονται στο άτομο μόνο. Δηλαδή υποκειμενικοί (γνωρίσματα της νεανικής ηλικίας: αμφισβήτηση, επαναστατικότητα, φαντασία, διάθεση για πρωτοτυπίες και καινοτομίες, αυθορμητισμός, επιπολαιότητα, μιμητισμός, τάση για ανεξαρτησία) και αντικειμενικοί παράγοντες (οι συνθήκες, ευνοϊκές ή δυσμενείς, όπου μεγαλώνουν, και οι επιδράσεις που δέχονται: ζουν σε κοινωνίες ανοικτές σε νέα ιδεολογικά ρεύματα, επικοινωνία και επιρροή από αλλόγλωσσους, επηρεασμός από πρότυπα που προβάλλονται, ζουν

σε εποχή αμφισβήτησης καθιερωμένων αντιλήψεων, αρχών και τρόπων συμπεριφοράς) που εξηγούν τη γλωσσική διαφοροποίηση των νέων.

Προτεινόμενη επιλογή: επειδή ο εξεταζόμενος είναι μαθητής (δηλαδή νέος που μάλλον συμμετέχει και αυτός στο φαινόμενο, το αποκαλούμενο << γλώσσα των νέων >> ή τουλάχιστον το βιώνει στην καθημερινότητά του προτείνεται η δεύτερη αντίληψη.

Επομένως γιατί οι νέοι αναπτύσσουν δικούς τρόπους έκφρασης; Οι εξηγήσεις της βιβλιογραφίας συνδυάζουν τρεις παράγοντες:

Κοινωνιολογικά, κάθε ηλικία έχει ιδιαίτερα γλωσσικά χαρακτηριστικά που συναρτώνται με τυπικές συνθήκες επικοινωνίας. Τα κοινωνικά δίκτυα των νέων είναι στενότερα από αυτά των ενηλίκων, γεγονός που εντείνει την πίεση γλωσσικής συμμόρφωσης με την παρέα. Ακόμη, οι συμβάσεις γλωσσικής ευγένειας και απόστασης που απαιτούνται στην ενήλικη ζωή δεν έχουν αναπτυχθεί πλήρως κατά την εφηβεία. Έτσι εξηγείται το ότι η συχνότητα μη πρότυπης γλώσσας είναι μεγαλύτερη στη νεότητα από ό,τι στην ενήλικη ζωή.

Ψυχολογικά, κατά τη νεανική ηλικία διαμορφώνεται η προσωπική και κοινωνική ταυτότητα. Η απόρριψη κατεστημένων τρόπων συμπεριφοράς και ο πειραματισμός με εναλλακτικά μοντέλα, τάσεις που γενικότερα χαρακτηρίζουν την εφηβεία εκφράζονται και γλωσσικά. Με την ιδιαίτερη γλώσσα τους, οι νέοι συμβολίζουν ότι ανήκουν σε μια ηλικία με δικά της ενδιαφέροντα και αξίες, που διαφέρει τόσο από τα παιδικά όσο και από τα ενήλικα χρόνια.

Επικοινωνιακά, λειτουργίες της γλώσσας όπως η εκφραστικότητα, η πρωτοτυπία και το γλωσσικό παιχνίδι ίσως είναι ισχυρότερες στη νεανική ηλικία από ό,τι στη μετέπειτα ζωή.

ΔΟΜΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ ΓΙΑ Α' ΕΝΟΤΗΤΑ:

- **ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ:** Κατάθεση της αιτίας.

- **ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ:**

Απόδειξη του πώς και γιατί αυτή η αιτία οδηγεί στο φαινόμενο (πρόκειται για την επιχειρηματολογία απόδειξης)

Τεκμηρίωση: παράθεση στοιχείων – τεκμηρίων (παραδείγματα, αποτελέσματα ερευνών, αναμφισβήτητες αλήθειες, γεγονότα κ.λπ.) που επικυρώνουν πώς πράγματι αυτή η ιδέα που αναπτύξαμε είναι αιτία του φαινομένου.

- **(ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ):** Συμπερασματική απόδειξη, ανακεφαλαίωση.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΣΤΗΝ Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Δημιουργία προϋποθέσεων για ποιοτική βελτίωση των φορέων της παιδείας. Αυτό σημαίνει φροντίδα για ποιοτική χρήση της γλώσσας στον Τύπο, στα ΜΜΕ, στο βιβλίο γενικά και κατά βάση στην εκπαίδευση. Συγκεκριμένα:

- Σχολείο: νέα αντιμετώπιση της διδασκαλίας με σκοπό την δημιουργία κινήτρων για γνώση (χρήση κατάλληλων βοηθημάτων γραμματικής, σύνταξης και λεξιλογίου με σωστά οργανωμένες ασκήσεις, αξιοποίηση των Η/Υ για τη δημιουργία ποιοτικών προγραμμάτων γλώσσας, αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας πολυμέσων, αναβάθμιση των σχολικών βιβλιοθηκών κ.ά.)
- Πνευματικοί άνθρωποι: προσπάθεια αφύπνισης της νεολαίας για τον κίνδυνο της λεξιπενίας.
- Πολιτεία: επανασχεδιασμός εκπαιδευτικού συστήματος με ανθρωπιστικό προσανατολισμό, ένταξη προγραμμάτων επαφής με την παράδοση, καταπολέμηση αναλφαριθμητισμού.
- ΜΜΕ: έμφαση σε ποιοτικές και ψυχαγωγικές εκπομπές με παιδευτικό χαρακτήρα (π.χ. τηλεπαιχνίδια) και ορθή χρήση της γλώσσας (περιορισμός νεολογισμών και υιοθέτηση ξένων λέξεων).
- Οικογένεια: συχνότερη και ουσιαστικότερη επικοινωνία γονέων – παιδιών, κατάλληλα ερεθίσματα για εξάσκηση της γλωσσικής ικανότητας.
- Σε ατομικό επίπεδο ο κάθε νέος θα πρέπει να αποκτήσει άμυνες γλωσσικής αλλοτρίωσης (εξάλειψη ξενομανίας, μιμητισμού, συμπλεγμάτων κατωτερότητας, αποφυγή προσδοπληξίας) και να διαφυλάσσει τη γλωσσική μας κληρονομιά. Επιτακτική η ανάγνωση έντυπων μέσων με προσεγμένο λόγο και η παρακολούθηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

ΔΟΜΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ ΓΙΑ Β' ΕΝΟΤΗΤΑ:

- **ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ:** Κατάθεση μιας από τις παραπάνω ιδέες.
- **ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ:** Σκεπτικό υλοποίησης – εφαρμογής του τρόπου αυτού.

Απόδειξη του πώς και γιατί αυτή η πρόταση θα οδηγήσει στην καλλιέργεια της γλώσσας

Τεκμηρίωση: παράθεση στοιχείων – τεκμηρίων (παραδείγματα, αποτελέσματα ερευνών, αναμφισβήτητες αλήθειες, γεγονότα κ.λπ.) που επικυρώνουν πώς πράγματι αυτή η πρόταση μπορεί να οδηγήσει στην καλλιέργεια της γλώσσας.

- **(ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ):** Συμπερασματική απόδειξη, ανακεφαλαίωση.

Επίλογος: Ανακεφαλαίωση των παραπάνω παραγράφων. Τελικά συμπεράσματα. Γενικό δεοντολογικό σκεπτικό (τι πρέπει να γίνει τελικά).